

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2025 (skrajne daty)
rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	GENOLOGIA DZIENNIKARSKA Z WARSZTATAMI PISANIA
Kod przedmiotu*	IVB1.1
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	Studia drugiego stopnia (magisterskie)
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, sem. 2
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	Prof. dr hab. Alicja Jakubowska-Ożóg (członkini hon. Zespołu Programowego kierunku studiów DiKS)
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Prof. dr hab. Alicja Jakubowska-Ożóg (autorka programu)

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2.	10		20						4

1.2. Sposób realizacji zajęć

w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (jeśli wynika to z aktualnie obowiązujących przepisów)

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

konwersatoria – zaliczenie z oceną

wykłady – egzamin

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowe wiadomości z zakresu gatunków dziennikarskich z programu na studiach I stopnia
Wiedza z zakresu programu studiów dziennikarskich I st. (z modułu przedmiotów w zakresie mediów i z zakresu języka komunikacji)

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Znajomość w zaawansowanym stopniu pojęć z zakresu genologii, umiejętność rozpoznawania i korzystania z intencji tekstu dziennikarskiego. (Wykład z genologii/zajęcia poszerzają wiadomości ze studiów pierwszego stopnia – gatunki dziennikarskie)
C ₂	Wdrażanie studentów do opanowania umiejętności świadomego posługiwania się wiadomościami z zakresu wiedzy o gatunkach dziennikarskich, praktyczne zastosowanie gatunkowych form.
C ₃	Poszerzanie wiedzy i świadome uczestnictwo w świecie mediów i kultury.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student/ka zna i objaśnia w znacznie pogłębionym stopniu terminologię z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach, a także niezbędną dla dziennikarza terminologię literacką, językoznawczą i kulturoznawczą oraz rozumie źródła i zastosowanie ww. dyscyplin naukowych.	K_Wo1
EK_02	Ma uporządkowaną i rozległą wiedzę dotyczącą kultury popularnej oraz mediów .	K_Wo3
EK_03	Student/ka posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin humanistycznych i społecznych oraz jej zastosowania w typowych sytuacjach profesjonalnych. Potrafi selekcjonować zdobyte informacje; redagować różne formy wypowiedzi dziennikarskiej zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem ortograficznym, gramatycznym i stylistycznym.	K_Uo2, K_Uo4
EK_04	Student/ka potrafi podejmować różne działania na rzecz środowiska społecznego.	K_Ko3

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładów

Treści merytoryczne	Godziny
1. Pojęcie „wzorca gatunkowego” w aspekcie strukturalnym, pragmatycznym i poznawczym; uświadomienie dynamiki procesów komunikacyjnych wobec zmienności społecznych i kulturowych uwarunkowań; wyróżnienie kanonicznych, alternacyjnych i adaptacyjnych wariantów wzorca gatunkowego (według ujęcia Marii Wojtak)	2 godz.
2. Gatunki dziennikarskie w erze cyfryzacji.	2 godz.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3. Hipertekst i paratekst. Analiza internetowych gatunków dziennikarskich – oryginalnych (blog) i zapożyczonych– internetowe odmiany reportażu i felietonu. Internetowe portale informacyjne i strony 3WW jako nowe konteksty genologiczne wypowiedzi publicystycznej i informacyjnej	1 godz.
4. Hybrydyzacja gatunków medialnych – wybrane przykłady	2
5. Paratekst a metatekst (parateksty w prasie)	1 godz.
6. O gatunkowych „zapożyczeniach” w poezji współczesnej – na przykładzie wybranych tekstów (np. W. Szymborska, J. Ficowski, Cz. Miłosz, J. Hartwig)	2 godz.
Razem	10 godzin

B. Problematyka konwersatoriów

Treści merytoryczne	
1. Gatunki informacyjne – przykłady, ćwiczenia w przygotowaniu własnych tekstów informacyjnych na określone tematy z różnych zakresów – budowanie np. różnych odmian sylwetki (w formie notatki prasowej/artykułu publicystycznego/tekstu informacyjnego/ wywiadu/biogramu	3 godz.
2. Funkcja gatunków medialnych w procesie odbioru	4 godz.
1. Gatunki telewizyjne – talk show, reality show	4 godz.
2. Gatunki metatekstowe –np. streszczenia/ postłowa/pisma przewodnie/ zapowiedzi prasowe/ telewizyjne/ zwiastuny filmów – wybrane przykłady	2 godz.
3. Artykuł wiralowy – przykłady, przygotowanie	3 godz.
4. Reportaż literacki wobec literatury – przykłady tekstów (H. Krall, np. <i>Biała Maria</i> , Publicystyka a literatura - przykłady i krytyczne omówienia (np. M. Szczygieł <i>Gottland</i>)	4 godz.
Razem	20 godz.

*Związek z badaniami prowadzonymi w IPID

3.4 Metody dydaktyczne/formy

Wykład/ćwiczenia: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektu, , dyskusja, praca w grupach.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw., ...)
EK_01	EGZAMIN PISEMNY	w, ćw
EK_02	EGZAMIN PISEMNY	w, ćw
EK_03	EGZAMIN PISEMNY	w, ćw

EK_04	ZADANIA PRAKTYCZNE (PRZYGOTOWANIE OKREŚLONYCH TEKSTÓW), OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	w, ćw
-------	--	-------

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Na ocenę ćwiczeń składają się następujące elementy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywne uczestnictwo w zajęciach, konstruktywny udział w dyskusji (nieobecność na zajęciach zaliczane są w terminie konsultacji prowadzącego); • zapoznawanie się z literaturą i wykonywanie zadanych prac – w ramach przygotowywania do zajęć – przygotowanie kolejnych prac pisemnych z zakresu gatunków dziennikarskich. <p>Ocena z ćwiczeń:</p> <p>- 25% oceny stanowi – przygotowanie do ćwiczeń, przygotowanie materiałów wymaganych tematem, konstruktywny udział w zajęciach;</p> <p>- 75 % napisanie co najmniej 4 prac wskazujących na umiejętność zastosowania wiedzy (cech poszczególnych gatunków dziennikarskich), ocenie podlega także poprawność stylistyczna, ortograficzna, interpunkcyjna i edytorska tekstów (prace z błędami na wielu poziomach ich budowy wymagają poprawy).</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uczestnictwo w wykładzie (90% obecności) i uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń (lub zaliczenie nieobecności na konsultacjach);</u> • <u>egzamin obejmuje treści omawiane na wykładzie i zajęciach a także wiedzę na temat gatunków i zagadnień z pierwszego roku studiów związanych z nimi.</u>
--

<p>Ocena z egzaminu–. Egzamin odbywa się w formie ustnej.</p> <p>W przypadku kiedy egzamin odbywa się w formie zdalnej (ustnej) – student/ka otrzymuje trzy pytania – egzamin jest archiwizowany. Ocenę pozytywną otrzymuje, jeśli udzieli poprawnej odpowiedzi na dwa pytania (ostateczny wynik egzaminu w formie ustnej warunkowany jest stopniem poprawności, uzyskaniem wyczerpującej odpowiedzi na postawione pytania, znajomości opracowań).</p>
---

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	10W + 20 ćw. = 30
Przygotowanie do zajęć (gromadzenie, poznanie) materiału egzemplifikacyjnego – teksty/audycje radiowe/ programy TV itp.), lektura opracowań)	25
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, omówienie prac przedstawionych do oceny, udział w egzaminie)	5

Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (<u>napisanie referatu, przygotowanie prezentacji, lektura tekstów</u>)	30
Udział np. w odczytach/sesjach/spotkaniach autorskich – służy poszerzaniu wiedzy	10
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Fras J., *Dziennikarski warsztat językowy*, Wrocław 1999.
2. Kaczmarczyk M., *Gatunki prasowe w praktyce*, Sosnowiec 2006.
3. *Gatunki publicystyczne w poezji współczesnej (Wisława Szymborska – „Wywiad z Atropos”, Janusz Szuber „Bo Persson rozmawia z Tuli Kupferbergiem i Edem Sndersem”)*, [w:] *Problemy i nadzieje współczesnego dziennikarstwa*, red. G. Filip, Rzeszów 2016, 187-199.
4. Loeve I., *Gatunki paratekstowe w komunikacji medialnej*, Katowice 2007. (*Pareteksty w prasie*, s. 112-153).
5. Seklecka A., *Rytuły w komunikowaniu masowym. Przypadek polskich telewizyjnych serwisów informacyjnych Fakty TVN i Wiadomości TVP*. Toruń 2017, (r. III, s. 121-164).
6. Wawer M., *Gatunki, Formaty w pejzażu telewizyjnym. Jak badać współczesną telewizję?*, Kraków 2020.
7. Witosz B., *Genologia lingwistyczna. Zarys problematyki*, Katowice 2005.

Lektura uzupełniająca:

1. Hennessy B., *Dziennikarstwo publicystyczne*, przekł. A. Sadza, Kraków 2006 (1989).
2. *Słowniku terminologii medialnej*, red. Walery Pisarek, Kraków 2006.
3. Wolny-Zmorzyński K., Furman W. (red.), *Internetowe gatunki dziennikarskie*, Warszawa 2010.
4. Żyrek- Horodyska Edyta, *Reportaż literacki wobec literatury. Korzenie i teorie*, „Pamiętnik Literacki” 2017, 4, s. 119-131.
5. Kula A., *O pewnych zasadach sztuki publicystycznej w prasie opiniotwórczej: temporalność i argumentacyjność*, Poznańskie Studia Polonistyczne Seria Językoznawcza t. 20 (40), z. 1, s. 31-40.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej